

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o **maloleté deti Č.: T., nar. X a Š., nar. X**, obe bytom N., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova 88, deti rodičov: **matky Bc. J. Č.**, bytom N., zastúpenej JUDr. I. K., advokátom v N. a **otca Ing. B. Č.**, bytom N., zastúpeným JUDr. R. B., advokátom v B., **o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P 30/2010 a na Krajskom súde v Nitra pod sp. zn. 9 CoP 37/2011, o odvolaní otca, takto

r o z h o d o l :

Spis Okresného súdu Nitra sp. zn. 14P 37/2011 sa postupuje na rozhodnutie o odvolaní **Krajskému súdu v Banskej Bystrici**.

O d ô v o d n e n i e

V predmetnej právnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P 30/2010 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. apríla 2010, sp. zn. 2 Nc 7/2010 došlo k vylúčeniu sudcov Krajského súdu v Nitre z veci, pod sp. zn. 5NcC 15/2010 (vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P 30/2010) a vec - rozhodovanie v odvolacom konaní - sa prikázala Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorý súd aj následne rozhodol uznesením z 12. mája 2010, sp. zn. 15 NcC 26/2010.

Spis bol opätovne predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako nadriadenému súdu na rozhodnutie o vylúčení, resp. nevyvylúčení sudcov Krajského súdu v Nitre ako odvolacieho súdu v tejto veci.

Po preskúmaní obsahu spisového materiálu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že na rozhodnutie o odvolaní účastníka konania podaného proti rozsudku Okresného

súde Nitra z 15. apríla 2011, č.k. 11P 30/2010 – 268 je funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, nie Krajský súd v Nitre. Nie je preto daný dôvod, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o vylúčení, resp. nevylúčení sudcov Krajského súdu v Nitre, ale je potrebné spis postúpiť Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o uvedených odvolaniach.

Najvyšší súd svoj záver opiera o nasledujúce posúdenie.

Ústava Slovenskej republiky upravuje v čl. 48 ods. 1 základné právo na zákonného sudcu. Podľa tohto článku nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Občiansky súdny poriadok - zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O.s.p.“) ustanovuje, ktorý súd je *vecne, miestne a funkčne* príslušný na prerokovanie veci, čo je prvým predpokladom pre určenie zákonného sudcu, keďže označené základné právo sa výslovne spája s osobou sudcu. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí aj príslušnosť súdu o veci rozhodovať upravená Občianskym súdnym poriadkom, a tým aj osoba zákonného sudcu, za ktorého treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Teda nevyhnutným predpokladom toho, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci tým súdom, ktorý je podľa zákona (O.s.p.) na rozhodovanie o nej *vecne, miestne i funkčne* príslušný. Zákon, ktorý upravuje príslušnosť súdu priamo, je nevyhnutné uplatňovať aj pri rozhodovaní o určení súdu príslušného na konanie v konkrétnej právnej veci. Inak môže dôjsť k jej postúpeniu súdu nepríslušnému, čo je v konečnom dôsledku porušením základného práva účastníka konania nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Rozhodnutím súdu o príslušnosti súdu iného nesmie byť teda účastník konania v konkrétnej veci odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon, ktorý nepriamo určuje aj osobu zákonného sudcu. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 11 ods. 1 upravuje, že konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný; príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia. Pre určenie vecnej a miestnej príslušnosti sú až do skončenia konania teda rozhodné okolnosti, ktoré tu existujú (sú) v čase konania a trvajú až do jeho skončenia. Uvedené ustanovenie vyjadruje zásadu

perpetuatio fori spočívajúcu v trvaní súdnej príslušnosti *raz určenej* až do skončenia konania bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti rozhodné; výnimky z tejto zásady upravuje zákon. Medzi tieto výnimky patrí *prikázanie veci inému súdu* podľa § 12 O.s.p. (ide o prípady nutnej a vhodnej delegácie): vec *musí* byť prikázaná inému súdu, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14) - nutná delegácia (§ 12 ods. 1), a vec *môže* sa prikázať inému súdu z dôvodu vhodnosti - vhodná delegácia (§ 12 ods. 2). V prvom i druhom prípade sa vec *prikáže súdu toho istého stupňa* (inštancie); prikázaním sa nemôže zmeniť vecná alebo funkčná príslušnosť - teda sa nemôže prikázať vec súdu iného stupňa či inštancie, t.j. napr. ak sú vylúčení sudcovia určitého krajského súdu, vec sa prikáže inému súdu, avšak toho istého stupňa (inštancie) - inému krajskému súdu (porovnaj tiež R 3/1980).

Zásada o trvaní /nemennosti/ súdnej príslušnosti už raz určenej sa vzťahuje nielen na prípady zákonnej miestnej príslušnosti, ale *platí tiež na prípady, keď bola príslušnosť určená inak, t. j. vzťahuje sa aj na delegáciu podľa § 12 O.s.p.* /súdny rozhodnutím o prikázaní veci založenú príslušnosť/. V tomto smere ani v minulosti právna teória nemala žiadne pochybnosti (porovnaj napr. Občanský soudní řád, Komentář I., nakladatelství Panoráma v Prahe, 1985, str. 139 až 142). Nerešpektovať túto zásadu by znamenalo porušiť právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 11P 30/2010 uznesením z 08. apríla 2005, sp. zn. 2 Nc 7/2010 sudcov Krajského súdu v Nitre z prejednávania a rozhodovania veci vylúčil a (nadväzujúcim výrokom) rozhodol podľa § 12 ods. 1 O.s.p. tak, že *prikázal vec* - rozhodovanie v odvolacom konaní - *Krajskému súdu v Banskej Bystrici*, založil s konečnou platnosťou príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici na takéto rozhodovanie v uvedenej veci (rozhodol tým o jeho - funkčnej - príslušnosti). Takto založená funkčná príslušnosť - podľa § 12 ods. 1 O.s.p. - sa nevyčerpala (neskončila) uznesením uvedeného súdu z 12. mája 2010, sp. zn. 15 NcC 26/ 2010, ale vzťahuje sa aj na všetky ďalšie (budúce) odvolania v tejto právnej veci; preto patrí Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako funkčne príslušnému súdu prejednať a rozhodnúť aj odvolania účastníka konania, ktoré je podané proti rozsudku Okresného súde Nitre z 15. apríla 2011, č.k. 11P 30/2010 - 268. Iné *riešenie* v takomto prípade – opakované (*ad hoc*) predkladanie veci na rozhodovanie o vylúčení sudcov Krajského súdu v Nitre, hoci tento súd už stratil postavenie funkčne príslušného /odvolacieho/ súdu, neobstojí. Takýmto - „iným“ - riešením, kde je zjavná jeho mylnosť už zo samotného rozporu s citovanou právnou

úpravou (ako aj s jej ustáleným výkladom právnou teóriou), by sa poprela už zdôraznená zásada o trvaní /nemennosti/ súdnej príslušnosti (založenej v tomto prípade súdnym rozhodnutím) a tým zároveň by sa poprelo aj právo na zákonného sudcu; fakt, že by sa tak súčasne celkom zmazal (odstránil) aj jasne zreteľný teleologicky význam *trvania /nemennosti/* už raz takto určenej *súdnej príslušnosti* (spočívajúci na zámere docieľiť, aby už následne nedochádzalo k ďalším ingerenciám v tom istom smere – opakovaným rozhodovaniam o *príslušnosti* a tak k predlžovaniu a teda aj nehospodárnosti súdneho konania), možno potom označiť za moment už iba rýdzo kolaterálny.

Vec /spis/ s odvolaním účastníka proti rozsudku Okresného súde Nitre z 15. apríla 2011, č.k. 11P 30/2010 – 268 patrí – má byť predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu funkčne príslušnému na rozhodovanie o týchto riadnych opravných prostriedkoch. Na tejto príslušnosti Krajského súde v Banskej Bystrici nič nemôžu zmeniť okolnosti, ktoré nastali po už raz takto založenej príslušnosti tohto krajského súde (napríklad či na pôvodne funkčne príslušnom súde sa medzičasom sčasti zmenilo zloženie sudcovského zboru atď.).

Najvyšší súd, ktorý za opísaného stavu nemal splnené zákonné podmienky pre to, aby (opätovne) skúmal existenciu skutočností vylučujúcich sudcov Krajského súde v Nitre z prejednávania a rozhodovania vo veci, ktorá je vedená na Okresnom súde Nitre pod sp. zn. 11P 30/2010, rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti. Týmto zaväzujúcim procesným postupom - s dôrazom na podané dôvody - nielen vyriešil nastolenú aktuálnu otázku, ktorý súd má rozhodnúť o odvolaní účastníka konania proti rozsudku Okresného súde Nitre z 15. apríla 2011, č.k. 11P 30/2010 – 268, ale podáva jasný výklad, ktorým pro futuro predchádza možnosti vzniku prípadnej novej pochybnosti o tom, ktorý z oboch spomenutých krajských súdov je odvolacím súdom v danej právnej veci (porovnaj napr. uznesenia Najvyššieho súde Slovenskej republiky z 19. júla 2010 sp. zn. 1 Nc 18/2010, 27. septembra 2010 sp.zn. 1Nc 45/2010) .

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súde Slovenskej republiky pomerov hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 14. júla 2011

JUDr. Jana B a j a n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta